

Mindössze egyetlen, bizonytalan korú cserép került elő a cölöplyukakból, és néhány állatcsont.

Hasonlóan bizonytalan a datálása annak az 5 Ny-K-i tájolású temetkezésnek, amelyeket egy kisebb homokdomb hátán tártunk fel: 3 váz kis mélységben, nyelési szinten feküdt, ezeket a mezőgazdasági művelés bolygatta. Az egyik mélyebben fekvő női sírban egy jellegtelen bronz haj/fülkarikát találtunk. A többinek nem volt melléklete. A korábbi ásatások eredményeire hagyatkozva honfoglalás vagy Árpád-korra keltezhetjük őket.

Munkatársak: Kis Attila régész, Jakucs János, Mogyorós Andrea, Progli Szabolcs ásatási technikusok.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

423. Verőce, római katolikus templom

(MRT 9. k. 20/18 lh.)

(Pest megye) Kú

2006. június 22-én figyelemmel követtem a plébánia-templomnál végzett árokásást. A templom É-i oldala mellett a hálózat csatlakozó kábelének 30 cm széles, 70 cm mély árkot ástak. Az árok egy trafótól kiindulva az utolsó stáció mellett 11 m hosszan húzódott kb. K-Ny-i irányban, majd a járda alatt átfúrva a templomkertben 9,6 m hosszan ásták ki. Az árokban közvetlenül a mai felszín alatt erősen köves, habarcsos törmelék mutatkozott. A kidobott földben néhány apró embercsont-töredéket (borda, koponya, hosszúcsonttöredék), valamint két korongolt, szürke színű, 13.(?)–19.(?) századi cserepet találtam. Az embercsontok utalhatnak a község középkori templomára, ugyanis valószínűleg ennek romjain épült fel a 18. századi plébániatemplom.

KÓVÁRI KLÁRA

424. Versend, M60/94 lelőhely

(Baranya megye) R, B, Ró, A

2006. április 3. és június 12. között megelőző feltárást végeztünk az M60 sz. útnak, és a hozzá kapcsolódó csomópontnak a 94. sz. lelőhelyet érintő területén. A lelőhely Versend és Bóly között, az 57. sz. úttól D-re, egy ÉNy-DK-i irányú vízfolyástól Ny-ra húzódó dombgerincen és a magaslat K-i, a patak felé néző lejtőjén húzódott. A feltárt 17 712 m² nagyságú területen 306 objektum foltját és 4 korszak maradványait (badeni kultúra, Vučedol-kultúra telepe, mészbetétes edények népe temetője, késő avar telep és temető) különítettük el. A lelőhely É-i része intenzívebb, ez egy erős átlagos intenzitású lelőhelynek felel meg, a lelőhely D-i része valamivel gyéresebb, itt ÉÉNy-DDK-i irányú árokrendszerek dominálnak.

A vízfolyáshoz közeli és a megtelepedés kedvező feltételeivel rendelkező dombon a késő *réz korban* telepedtek meg. A badeni kultúra által létesített településhez tartozó 2 gödröt tártunk fel, amelyek a feltárt terület É-i részén kerültek elő. Elképzelhető, hogy ehhez a korszakhoz tartozik a szelvény közepén feltárt DNY-ÉK-i tájolású, zsugorított, melléklet nélküli temetkezés is.

A bronzkori Vučedol-kultúra emlékeit tartalmazza az a 68, különböző méretű és formájú gödör, amely a feltárás egész területén egyenletesen oszlott el. A beruházás kapcsán érintett felület É-i végén a mészbetétes kerámia kultúrája hét szórt hamvas temetkezése is előkerült, gazdag edénymellékletekkel. Temetőjük vélhetően az 57. sz. úttól É-ra is folytatódik.

A feltárt objektumok csaknem fele a *késő avar* korhoz köthető. Összesen hat négyzet, vagy É-D-i irányban kissé elnyúló ágasfás-szelemenés tetőszerkezetű ház került elő, melyekben majd minden esetben meg lehetett figyelni a cölöplyukak helyét, és egy esetben egy karólyuk helyét is. ÉK-i sarkukban kivétel nélkül megtaláltuk a kőből épített kemencék maradványait. Szintén a korszakhoz köthető a 12 feltárt külső kemence is, melyek sütőfelülete kerámia-, kő-, vagy téglalapozású, néhány esetben több rétegben. Érdekes, hogy a kemencék száját őrlőkő-, római téglá- és egyéb faragott kődarabokkal erősítették meg, illetve rakták ki. A kemencék viszonylag kis területen koncentráálódtak és gyakori volt a szuperpozíció. A házak és a kemencék a szelvény É-i felében kerültek elő, tőlük D-re, DK-re több ÉNy-DK-i irányú árok húzódott, de az árkok előfordultak a házak és a kemencék között is. Szélességével és mélységével kiemelkedik közülük egy Ny-K-i irányú, a szelvény É-i végénél található árok, illetve egy ÉNy-DK-i irányú árok a szelvény D-i végében. A házaktól és a kemencéktől valamivel távolabb hat Ny-K-i illetve DNY-ÉK-i tájolású csontvázas sír került elő egymás közelében. Mellékletet egyedül a 148. sz. kirabolt sírban találtunk, ahol a koponya környékén lapított gömb alakú, négytagú gyöngyök kerültek elő. Ezeket a középső avar korra-késő avar kor elejére keltezi a kutatás. Két sírban is megfigyeltük, hogy a sírgödör két végét, valamilyen sír építmény számára, lemélyítették. Két külső kemence előtér gödrében egy-egy rítus nélkül elföldelt, szabálytalan pozícióban, de anatómiai rendben elhelyezkedő avar kori halott csontmaradványai is előkerültek, az egyik mellett egy malomkő volt, míg a másikra egy nagyméretű római téglát helyeztek. Az avar kori telepobjektumokból előkerülő római kori téglá- és kerámiatöredékek arra utalnak, hogy a közelben volt egy római kori település is. Az előkerült, nem túl gazdag késő avar kori kerámiaanyag jellemzően homokos, illetve apróra zúzott kavicsos soványítású, korongolt, hullámvonal kötegekkel díszített edénytöredékekből áll. Az egyik külső kemence előtér gödrében vassalakot is találtunk, azonban helyi fémművességre, vaskohászatra utaló egyéb nyomot nem. A háziiparra utaló emlékek közé tartozó szövőszéknehezéket egy ház belső kemencéjének platnijából sikerült elkülöníteni, míg fenőkövet több gödörben is találtunk.

GALLINA ZSOLT

425. Veszprém, Tüzér utca-Házgyári utca

(Veszprém megye) B

2006 folyamán megelőző feltárást végeztünk az útépítéssel és földmunkával érintett területen, a tervezett

körforgalmi csomóponttól D-re, a Tüzér utca Ny-i és K-i sávjában. A Ny-i részen, a domb 2/3 részén, a kb. 30–40 cm-es humuszréteg alatt megjelent a dolomitréteg, összefüggő sziklapadok. Objektumok vagy leletek nem kerültek elő.

A Tüzér utcától K-re eső sáv feltárása során csak újkori közműveket találtunk, régészeti lelet, jelenség itt sem került elő. Ugyanezen a telken, a beruházással érintett ÉNy-i saroknál kisebb próbaárkot húztunk. Ezt a közlekedési úttal Ny–K-i irányban párhuzamosan, a víz- és szennyvízvezetékétől D-re, a bekötőúttól É-ra jelöltük ki (Rhé Gyula ásatási területének közelében). Összesen 16 objektumot tártunk fel, amelyek elhelyezkedése cölöpszerkezetű építményre utal. Bronzkori edénytöredékek, állatcsontok, őrlőkövek(?) kerültek elő belőlük.

S. PERÉMI ÁGOTA

426. Vép, Csepregúti-völgyre-dűlőtől D-re

(Vas megye) B?, Ró?, Kö?

2006. szeptember 30. és november 11. között logisztikai bázis építéséhez kapcsolódóan régészeti szakfelügyeletet tartottunk (Hrsz.: 0104, 0105/14, 0105/15, 0106/1). A hozzávetőlegesen 31 000 m² összfelület gépi humuszolásával párhuzamosan 80 régészeti jelenség felmérését, dokumentálását, ezt követően 22 régészeti jelenség „téliésítését” végeztük el. A tervezett beépítés a Surányi-pataktól K-re lévő földterazon, viszonylag sík terepen helyezkedik el. A humusz 25–60 cm között változó vastagságban jelentkezett, amely a terepen megfigyelt minimális szintkülönbséget eredményezte. A terület É-i határát képező, részben növényekkel borított egykori földút helyén régészeti jelenség nem került elő. Az utat korábban Savariából Bassianaba vezető egykori római útnak tartották. A terepen tapasztaltak ezt cáfolják: a római út szétszántott kavicssávja – a helyszíni megfigyelések szerint – ettől kb. 20–30 m-rel északabbra, már a szomszédos földtáblában húzódott. A telek D-i oldalán húzódó, korábban kivágott nyárfás erdősáv területén régészeti jelenségeket megfigyelni nem lehetett. A régészeti jelenségek a zömében barna, ritkábban sárgásbarna altalaj feletti rétegben ez előbbtől némileg eltérő, sötétebb foltokként jelentkeztek. A megtalált jelenségek topográfiai elemzésre csak részben alkalmasak. Ennek oka, hogy a lelőhely határa az építkezéssel érintett terület határán kívül esik. Az objektumok térképre vitele révén nyilvánvalóvá vált, hogy a jelenségek zöme a vizsgált terület D-i felének közepén koncentrált, amelyeket K felől egy nagyjából 76 m hosszú, átlagosan 2–3 m széles árok zárt le. Az árok É-i negyedét egy kb. 2,5 m széles átjáró(?) szakította meg. A terület É-i szélén két, egymástól nem nagy távolságra elhelyezkedő, elnyújtott nyolcas alakú folt: kemence és munkagödre mutatkozott. A napvilágra került objektumokat is csupán felszíni jelenségeként vizsgálhattuk, belőlük csupán

a foltok felületén látszó leleteket gyűjtöttük össze. A szórványosan előkerült kerámiatöredékek alapján a jelenségek zöme őskoriként, feltételelesen késő bronzkoriként határozható meg.

Ettől markánsan elkülönülnek a vizsgált terület DK-i sarkában lévő 61. sz. és a 14. sz. jelenségek leletei, amelyek a közeli Váton folyó ásatáson előkerült 9–10. századi kerámiatöredékekkel mutatnak hasonlóságot. A 61. sz. jelenséget – a belőle előkerült római téglá- és csatári kődarabok alapján – feltételelesen rómainak, esetleg középkorinak tarthatjuk. Egyértelműen erre az időszakra keltezhető leletünk nincs.

Munkatársak: Szilasi Attila Botond régésztechnikus-őskortörténész, Tárczy Tamás, V. Balogh Beáta régésztechnikus, Derdák Ferenc geodéta, Kiss Ernő Csaba restaurátor, Hódi Attila ásatási asszisztens.

SOSZTARITS OTTÓ – ILON GÁBOR

427. Vép határa

(Vas megye) Ő, Ró, N, Á, Kk

2006. február-márciusban terepbejárást végeztünk a 86. sz. főút új nyomvonalán. A Vép közigazgatási területére eső szakaszon három régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Majorúti-dűlő: A Kozár-Borzó-patak K-i ágától K-re emelkedő terazon, a mai 86. sz. főúttól D-re római kori és késő középkori telepnyomot azonosítottunk. A felszíni leletanyag mintegy 200×120 m nagyságú területen belül néhány kisebb foltban, szórványosan jelentkezett. Bejártuk a 86. sz. főúttól É-ra lévő szántóterületet is, ott azonban régészeti lelet nem került elő.

Országúti-dűlő: A lelőhely Szombathely Zanat városrészétől K-re, a Kozár-Borzó-patak két ága közötti magasabb terazon található. A lelőhelyet keresztül-szeli a 86. sz. főút, melynek építésekor régészeti jelenségek sérülhetnek. A területen római kori, Árpád-kori és késő középkori edénytöredékeket gyűjtöttünk. A leletek viszonylag nagy (É–D-i irányban 500 m, Ny–K-i irányban 250 m nagyságú) területen, de nem nagy sűrűségben kerültek elő. Szórványosan egészen a Kozár-Borzó-patak K-i ágának széléig találtunk edénytöredékeket.

Surányi-patak Ny-i oldala: A község határának É-i részén, a 86. sz. főút jelenlegi nyomvonalától D-re, a Surányi-patak Ny-i oldalán a patak hosszában több száz méter hosszan őskori, római kori és késő népvándorlás kori edénytöredékeket, valamint egy nagyobb paticsdarabot gyűjtöttünk. A közepes intenzitással jelentkező leletek helyenként egészen a patak közeléből kerültek elő. K-i irányban, a pataktól számított 200 m távolságig találtunk leleteket.

A régészeti leletanyag a szombathelyi Savaria Múzeumba került.

Munkatárs: Ritly Jenő.

TAKÁCS KÁROLY